

Inspektionsrapport
från Skolverket
2006:74

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Montessoriskolan Droppen
Haparanda kommun

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Haparanda Montessoriförening
Skomakargatan 33
953 34 Haparanda

2006-06-22
1 (2)
Dnr 54-2006:28

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Montessoriskolan Droppen i Haparanda

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Montessoriskolan Droppen i Haparanda kommun. Besök gjordes i skolan den 28 februari och den 1 mars 2006.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskolan och vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets hemsida (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar endast områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete, då inga brister i verksamheten har konstaterats.

Skolverket avser att följa upp effekterna av inspektionen inom cirka två år. Skolverket kommer då att begära en redovisning av de åtgärder som vidtagits för att förbättra kvaliteten.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Montessoriskolan Droppen alltjämt uppfyller kraven för godkännande för den fristående grundskolan och har därmed fortsatt rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Montessoriskolan Droppen har genom små undervisningsgrupper samt en trivsamt och trygg skolmiljö goda förutsättningar för en bra skolverksamhet. Genom skolans arbetssätt och arbetsformer ges eleverna goda möjligheter att se helheten i utbildningen.

Skolan bör dock förbättra sitt arbete med att följa, utvärdera och mera systematiskt dokumentera elevernas kunskapsutveckling utifrån målen i utbildningen samt

2006-06-22

2 (2)

Dnr 54-2006:28

säkerställa att eleverna tidsmässigt har förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen. Enligt Skolverket är detta angeläget bland annat mot bakgrund av att stora delar av undervisningen sker ämnesintegrerat i olika teman och projekt.

Skolan bör vidare, som ett led i sitt kvalitetsarbete, arbeta så att kvalitetsredovisningen tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts.

Det finns således enligt Skolverkets bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra arbetet med att mer systematiskt följa, utvärdera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån målen i utbildningen.
- Skolan bör säkerställa att eleverna tidsmässigt har förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen då dessa oftast är integrerade i teman eller projekt.
- Skolan behöver utveckla kvalitetsredovisningen så att den tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts.

På Skolverkets vägnar

Marie-Helène Ahnborg
Avdelningschef

Pererik Hagberg
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Elisabeth Ahlgren och undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Haparanda kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i Montessoriskolan Droppen, fristående förskoleklass och grund- skola i Haparanda

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Montessoriskolan Droppen den 28 februari och 1 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1993. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 1994 (beslut 1995-03-10, dnr 1994:1960).

Inspektionen inriktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga gällande författningar.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Skolverket följer upp effekterna av inspektionen om cirka två år.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels hämtat ur den dokumentation som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels ur den information som framkommit vid inspektionsbesöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts. Huvudmannen för Montessoriskolan Droppen har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Vid inspektionsbesöket intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Haparanda kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Skolan har regelbundna kontakter med kommunen. Skolan har tillgång till kommunens elevhälsoteam och personal deltar ibland i kompetensutveckling som kommunen genomför.

Beskrivning av skolan

Montessoriskolan Droppen	Antal barn/elever/
Förskoleverksamhet	38
Skolbarnsomsorg	25
Förskoleklass	8
Grundskola	40

Skolverket godkände Montessoriskolan Droppen i Haparanda som en fristående grundskola för årskurserna 1–3 genom beslut (dnr 1993:59) den 6 april 1993. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag.

Skolans verksamhet som motsvarar grundskolan har en montessoriprofil och fick utökat godkännande för årskurserna 4-6 enligt beslut den 5 december 1995, dnr 1995:1293. Skolan fick tillstånd att bedriva förskoleklass i anslutning till skolan enligt underrättelse dnr 1999:1921. Skolan har också tillstånd att bedriva förskola och fritidshem. Inspektionen omfattar dock enbart förskoleklass och grundskola.

Huvudman för skolan är Haparanda Montessoriförening, en ideell föräldra- och intresseförening, med organisationsnummer 897600-4997.

Verksamheten vid Montessoriskolan Droppen startade läsåret 1993/94 och omfattar idag förskoleverksamhet, förskoleklass samt årskurserna 1– 6.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 48 elever. De flesta eleverna är folkbokförda i Haparanda kommun, men skolan har även elever från Finland.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Montessoriskolan Droppen och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Montessoriskolan Droppen har genom små undervisningsgrupper samt en trygg och trygg skolmiljö goda förutsättningar för en bra skolverksamhet. Genom skolans arbetssätt och arbetsformer ges eleverna goda möjligheter att se helheten i utbildningen.

Skolan bör dock förbättra sitt arbete med att följa, utvärdera och mera systematiskt dokumentera elevernas kunskapsutveckling utifrån målen i utbildningen samt säkerställa att eleverna tidsmässigt har förutsättningar att nå målen i alla ämnen. Enligt inspektörerna är detta angeläget bland annat mot bakgrund av att stora delar av undervisningen sker ämnesintegrerat i olika teman och projekt.

Skolan bör vidare, som ett led i sitt kvalitetsarbete, arbeta så att kvalitetsredovisningen tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts.

Det finns således enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör förbättra arbetet med att mer systematiskt följa, utvärdera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån målen i utbildningen.
- Skolan bör säkerställa att eleverna tidsmässigt har förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen då dessa oftast är integrerade i teman eller projekt.
- Skolan behöver utveckla kvalitetsredovisningen så att den tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Skolan genomför nationella ämnesprov i årskurs 5 och redovisar i kvalitetsredovisningen de senaste provresultaten. Elevernas resultat visar att flertalet elever uppnår målen i de nationella proven. Elevernas resultat i övriga ämnen är inte lika tydliga. Eftersom skolan integrerar olika ämnen i större teman är det enligt inspektörerna svårt att få grepp om elevernas resultat i samtliga ämnen i årskurs 5. Vid inspektionen framkommer inte något systematiskt sätt att följa upp och dokumentera elevernas kunskapsresultat i olika ämnen. Mot bakgrund av skolans arbetssätt med ämnesövergripande teman och projekt vill inspektörerna påpeka vikten av att skolan följer vilken undervisningstid som de olika ämnena får. Detta för att säkerställa att eleverna tidsmässigt har förutsättningar att nå målen i samtliga ämnen. Varje lärare följer elevernas kunskapsutveckling. Den undervisande personalen preciserar inom temats ram målen i olika ämnen. Skolan har en planering som utgår från att eleverna skall kunna uppnå målen i årskurs 9. Intervjuer bekräftar att eleverna från den fristående skolan överlag når målen i grundskolans nionde årskurs.

Inspektionen visar att skolans arbetsformer ger eleverna goda möjligheter att utveckla sin förmåga till eget skapande. Skolans arbetssätt med teman och projekt, där olika ämnen integreras, ger eleverna möjlighet att uppfatta helheten i utbildningen. I den senaste kvalitetsredovisningen framgår att skolan, i förskoleklassen och i årskurserna 1–2, har arbetat med att utveckla elevernas språk utifrån sina individuella förutsättningar. Ett lekfullt arbetssätt med hjälp av sa-

gor, rim, drama, bild och form har bidragit till att öka barnens lust att lära och utveckla den språkliga medvetenheten. Personalen anser att elevernas lust att lära överlag är god.

För att främja elevers lärande genom elevinflytande i årskurserna 3–6 genomfördes ett teaterprojekt, som visar på att eleverna kan ta initiativ och ansvar samt att lusten för det egna arbetet ökat. Även i detta projekt togs samarbete och kamratskap upp som en del i skolans värdegrundsarbete. Ett exempel på resultat här var att eleverna kunde samarbeta i gruppkonstellationer som, enligt kvalitetsredovisningen, i andra sammanhang inte hade varit tänkbara. Enligt redovisningen har också det ovan beskrivna arbetet lett till ett lärande för lärarna. Detta bekräftas av skollledning och personal.

Eleverna upplever att skolans miljö överlag är trygg. Kränkningar förekommer sällan. Skolan har reagerat på elevernas språkbruk och idag gäller nolltolerans. Eleverna får en första varning. Därefter kontaktar skolan hemmet. Intervjuer bekräftar att elevernas språkbruk har blivit bättre.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation.

Därtill granskas om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetsmiljö och delaktighet

Inspektörerna konstaterar att skolan har ett medvetet förebyggande arbete och en beskriven arbetsgång vid eventuella kränkningar. Skolan har ett handlingsprogram mot kränkande behandling som beskriver det förebyggande arbetet, vad som skall göras när någon blir utsatt för kränkningar och dokumentation. Skolan har bra samverkan med föräldrarna som anser att skolan reagerar direkt när kränkande behandlingar uppkommer.

Inspektionen visar att föräldrar och elever kan påverka skolmiljön. Exempelvis är föräldrarna uppdelade i städpatruller som var femte vecka städar skolans lokaler. Föräldrarna ställer upp frivilligt. Ingen skadegörelse eller klotter på skolans lokaler visar på att elever, föräldrar och personal tar ansvar för verksamheten. Skolans elever deltar även i arbetet vid serveringen av skollunchen.

Inspektörerna konstaterar att elevernas arbetsmiljö är trivsamt. I klassrummen finns uppsatta regler, ”göra regler”, illustrerade med bilder. Enligt arbetsplanen är en fungerande grupp en grundförutsättning för arbetsro och arbetsglädje. Tydliga regler och vuxnas engagemang stärker detta arbete enligt arbetsplanen. Personalen anser att det är viktigt att eleverna har lugn och ro under dagen. Inspektörerna konstaterar att arbetsklimatet upplevs som positivt. I senaste

årsberättelsen uppges att personalens frånvarostatistik låg på 2,9 procent för år 2004.

Inspektionen visar att skolan genomför ett aktivt miljöarbete. Skolan är en Global Friend -skola och skall delta i världsomröstningen Global vote. Syftet är att lyfta fram skolans miljöarbete, att lära sig mer om barns rättigheter, öka sin kunskap i demokrati samt arbeta ämnesintegrerat.

Undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer

Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) samt de nationella kursplanerna och använder sig av montessoripedagogik för att uppnå målen.

Inspektörerna finner att arbetssätten är individanpassade och eleverna tränas på ett medvetet sätt att också samarbeta i olika grupper. Av skolans informationsmaterial framgår att eleverna tidigt skall få lära sig att ta ansvar för sitt lärande och att arbetssättet skall vara individanpassat. Förskoleklassens elever arbetar tillsammans med eleverna i årskurserna 1 och 2. Oftast delas eleverna upp i två grupper som kan variera i sammansättning beroende på arbetsuppgift. I årskurserna 3–6 börjar dagen med ”sociala kvarten”. Då kan eleverna själva bestämma vad de vill göra för att få en bra start på dagen. Eleverna i årskurserna 4–6 har också ett lektionspass med tyst läsning varje vecka. Även arbetspass med högläsning genomförs.

Inspektörerna anser att eleverna vid besöket arbetade flitigt och självständigt samt kunde förklara arbetets innebörd. Det speciella montessorimaterialet skall fungera som ett stöd för eleverna i klassrummet. På skolan finns material för både praktiska, intellektuella och sinnestränande övningar. Barnen skall enligt personalen få uppleva tillfredsställelsen av att själva se att de lyckats med en uppgift. En del material finns endast i ett exemplar. Skolan skapar också eget undervisningsmaterial.

Barnen skall lära sig att ta hänsyn till varandra. Ledorden är frihet, ansvar, hänsyn och respekt och detta bidrar enligt personalen till elevernas skaparglädje. Vid lektionsbesöken bekräftades detta av det som försiggick under lektionerna.

Individanpassning och stöd

Inspektionen visar att skolan har bra förutsättningar att individanpassa undervisningen och identifiera elever i behov av särskilt stöd. Samtliga intervjuer anger att skolans små undervisningsgrupper utgör en bra lärandemiljö för elever i behov av stöd. Inspektörerna konstaterar att det finns ett flertal elever som är i behov av speciella stödåtgärder. Det finns elevassistenter i skolan och enligt rektorn ökar antalet elever i behov av stöd. Vid inspektionsbesöket finns upprättade åtgärdsprogram. De innehåller kort- och långsiktiga mål, insatser/metoder, vem som är ansvarig samt när uppföljning skall ske. Åtgärdsprogrammen visar på ett strukturerat arbete med att stödja elever.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan har upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning. Arbetslagen deltar i kvalitetsarbetet och i processen att utarbeta en kvalitetsredovisning. Syftet och nyttan med redovisningen är att få ut ett gemensamt synsätt på lärandet. Redovisningen beskriver ett antal utvecklingsområden som skolan arbetar med under läsåret samt redovisar resultaten från de nationella proven i årskurs 5. Den in-

nehåller också en bedömning av vilka resultat arbetet har gett samt förslag på åtgärder. Av intervjuer framkommer att föräldrarna tidigare deltagit och diskuterat kvalitetskriterier. Idag deltar inte föräldrarna i kvalitetsarbetet i samma grad. Enligt inspektörernas bedömning kan redovisningen utvecklas ytterligare så att den ännu tydligare innehåller en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts.

Ledning

Inspektörerna konstaterar att rektorn är förtrogen med skolans verksamhet och tar ansvar för den pedagogiska utvecklingen. Vidare framkommer att rektorn är tillgänglig, drivande, ambitiös och känd i verksamheten. Tidigare var rektorn både ordförande, rektor och kassör. Idag har ansvarsfördelningen mellan rektorn och huvudmannen tydliggjorts. Enligt uppgift är huvudmannen väl informerad om verksamheten. Ordföranden tjänstgör i förskoleklassen och i årskurserna 1–2 och får på detta sätt god kännedom om verksamheten.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information att skolan står öppen för alla i föreskriven utsträckning, om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Utbildningen skall även vara avgiftsfri.

Bestämmelser finns i bl. a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Tillgång till utbildning

Inspektörerna finner att timplanen för årskurserna 1–6 följer grundskolans timplan i kommunen. Skolan erbjuder språkval från årskurs 6. Eleverna genomför språkvalet och ämnet slöjd i en av kommunens grundskolor. Modersmålsundervisning i finska erbjuds och svenska som andraspråk genomförs för de elever som har rätt till det. Vidare får föräldrarna information genom ett veckobrev som innehåller uppgifter om den gångna veckan samt vad som kommer att ske påföljande vecka.

Personalresurser och materiella resurser

För planeringen och genomförandet av undervisningen i förskoleklassen och årskurserna 1–6 finns fem lärare på skolan.

Tjänstgöring på skolan	Huvudsaklig utbildning	Tjänstgöringens omfattning
Rektor 75 %, undervisning 25 % i matematik	Småskollärarexamen, Montessoripedagogik, utbildningsledarskap	100 %
Årskurserna 3–6 Matematik, svenska, samhällsorienterande ämnen	Examen lågstadielärlinjen Montessoripedagogik 40 p	100 %
Förskoleklass och årskurserna 1–2 Idrott och hälsa	Förskollärarexamen Montessoripedagogik	100 %
Årskurserna 3–6 Engelska, svenska, samhällsorienterande ämnen	Grundskollärarexamen Montessoripedagogik	100 %
Förskoleklass, årskurserna 1–2, skolbarnsomsorg	Grundskollärarexamen	100 %

Inspektörerna konstaterar att så gott som all personal har adekvat utbildning. Nästan alla har utbildning i montessoripedagogik.

Skolan har även tillgång till kommunens elevhälsoteam med talpedagog, kurator, skolsköterska, skolläkare och speciallärare (cirka 10 procent). Vid inspektionen framkommer att speciallärarresursen är begränsad i förhållande till antalet elever som är i behov av speciella stödåtgärder, framför allt i tal- och språkutveckling. För att upptäcka och identifiera dessa elever anser inspektörerna att skolan tillsammans med kommunen bör se över hur elevhälsans kompetens används och att dess roll att vara handledare för lärarna kan utvecklas.

Inspektörerna konstaterar att personalen får kompetensutveckling. Den mesta tiden till kompetensutveckling har ägnats åt elevernas språkutveckling. Specialpedagogiska institutet har gett pedagogisk handledning till personalen kring elever i behov av stöd. För närvarande genomför skolans personal kompetensutveckling i montessoripedagogik. Skolan har även satsat resurser på hälsa och kost.

Skolans lokaler är överlag ändamålsenliga. Eleverna har tillgång till datorer. Vid intervjuer framkommer att de äldre eleverna använder dessa i begränsad omfattning. Skolan genomför främst laborativa inslag inom ramen för sitt miljöarbete. Inspektörerna vill dock uppmärksamma skolan på att se över de materiella förutsättningarna för laborativa inslag i de naturorienterande ämnena.

Stabilitet

De barn som finns i förskolan fortsätter sin skolgång i skolan. De barn som ingår i 3-5 årsgruppen i förskolan utgör underlaget för intagning i förskoleklas-

sen. Elevantalet i förskoleklassen och i årskurserna 1–6 är 46 under hösten 2004. Innevarande läsår är antalet 48.

Skolan är avgiftsfri. Årsredovisningen för år 2004 visar på ett överskott och föreningen har också tillgångar för framtida investeringar eller utgifter. Efter som beräkningsunderlaget för skolans bidrag skrevs ner år 2005 befarar styrelsen att budgeten för 2006 kommer att stramas åt ytterligare.

Datum	Ort
2006-06-22	Umeå

Pererik Hagberg
Solweig Bäckman